

Bruxelles, 11 noiembrie 2019
(OR. en)

13398/19

JEUN 114
EDUC 449
SPORT 100
EMPL 561
SOC 741
DIGIT 166
SUSTDEV 163
CLIMA 295
ENV 914

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	O viziune privind activitățile pentru tineret în Europa – schimbările climatice, tinerii și activitățile pentru tineret - <i>Dezbatare de orientare</i> <i>[Dezbatare publică în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Consiliului]</i> <i>(la propunerea președinției)</i>

În urma consultării Grupului de lucru pentru tineret, președinția a pregătit documentul de dezbatare care figurează în anexă, prezentat drept bază pentru dezbaterile de orientare care urmează să aibă loc cu ocazia reuniunii Consiliului Educație, Tineret, Cultură și Sport din 21-22 noiembrie 2019.

Consiliul Educație, Tineret, Cultură și Sport**Bruxelles, 21 și 22 noiembrie 2019****– Dezbateri de orientare privind tineretul –*****O viziune privind activitățile pentru tineret în Europa – schimbările climatice, tinerii și activitățile pentru tineret*****– Document de dezbateri al președinției –*****1. Criza climatică drept cea mai presantă chestiune la nivel mondial***

Raportul special din 2018 al Grupului interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC) a subliniat cu fermitate că încălzirea globală ar trebui să fie limitată la 1,5 °C în comparație cu perioada preindustrială pentru a se evita consecințele cele mai grave ale schimbărilor climatice. În mai 2019, Organizația Națiunilor Unite a publicat un Raport de evaluare globală privind biodiversitatea, în care se afirmă că în timp ce un milion de specii sunt pe cale de dispariție, acest lucru fiind legat și de schimbările climatice, lumea a fost „avertizată”. În 2019, IPCC a publicat rapoarte speciale privind schimbările climatice și terenurile, precum și privind oceanele și criosfera. În ultimii ani, schimbările climatice au trecut în prim-planul acțiunilor de sensibilizare a opiniei publice și ocupă un loc prioritar pe agenda politică la nivel mondial.

2. Schimbările climatice drept o prioritate-cheie pentru Uniunea Europeană

Uniunea Europeană a insistat în mod constant asupra unei abordări din ce în ce mai ambițioase în ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice, iar prevenirea efectelor periculoase ale schimbărilor climatice reprezintă, în prezent, una dintre principalele sale priorități. Aceasta a stabilit obiective pentru 2030 pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea consumului de energie din surse regenerabile, precum și pentru sporirea eficienței energetice. Principalele acțiuni ale UE constau în combinarea sprijinului financiar cu reglementări. În conformitate cu cel mai recent sondaj Eurobarometru, tinerii consideră că protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice, împreună cu educația și formarea, precum și cu combaterea sărăciei și a inegalităților sociale ar trebui să constituie principalele priorități ale UE în anii următori.

În domeniul tineretului, schimbările climatice au fost menționate în comunicarea Comisiei privind o nouă strategie a UE pentru tineret pe perioada 2019-2027. Obiectivul Comisiei era ca strategia „să îi înzestreze [pe tineri] cu abilitățile pentru viață care le sunt necesare pentru a face față unei lumi în schimbare” și să se concentreze în special pe tineri drept părți interesate la nivel local și global, remarcând că „tinerii sunt angajați să abordeze provocările de la nivel mondial, în special obiectivele de dezvoltare durabilă”. Deși Strategia UE pentru tineret pe perioada 2019-2027 nu conține recomandări specifice în ceea ce privește rolul tineretului în legătură cu schimbările climatice, aceasta urmărește „să încurajeze tinerii și să îi înzestreze cu resursele necesare pentru a deveni cetățeni activi”. Obiectivele europene pentru tineret, care fac parte din strategie și ar trebui să constituie o sursă de inspirație pentru factorii de decizie de la nivelul UE, recunosc faptul că „[s]ocietatea trebuie să acționeze împotriva schimbărilor climatice și a amenințărilor tot mai mari pentru mediu”.

3. *Tinerii: primii în mișcare*

Este interesant de remarcat că, la fel ca în cazul multor alte schimbări societale, tinerii au fost primii care și-au exprimat opinia.

Campaniile de grevă pentru climă ale tinerilor intitulate „Fridays for future” (Vineri pentru viitor) au început în 2018, cu câteva luni înainte de publicarea raportului special al IPCC în octombrie 2018. Grevele pentru climă ale tinerilor s-au răspândit rapid în întreaga lume și au început să atragă atenția mass-mediei. În pofida așteptărilor conform cărora demonstrațiile ar fi urmat să se reducă treptat, în realitate, acestea au stimulat tot mai mulți tineri să iasă în stradă. Grevele pentru climă din septembrie 2019 au reunit între 6 și 8 milioane de manifestanți în 4 500 de locuri din 150 de țări din întreaga lume. În plus, sensibilizarea publicului cu privire la schimbările climatice și dezbaterile politice vizând acest subiect au atins un nivel record, în special în UE.

Acțiunile tinerilor în domeniul schimbărilor climatice reprezintă un exemplu perfect al modului în care tinerii au contribuit la impulsivarea agendei politice și la extinderea domeniului de aplicare a activităților pentru tineret. Drept urmare, peisajul care se profilează ca urmare a acestui context dă naștere la o sumedenie de noi întrebări și considerații.

4. *Mesajul care trebuie reținut din activismul climatic al tinerilor*

Activismul climatic al tinerilor este un fenomen care merită în mod cert să fie analizat, inclusiv din punctul de vedere al activităților pentru tineret. Primul lucru de discutat îl reprezintă tipurile de obligații sau de mesaje care sunt transmise societății și factorilor de decizie prin faptul că tinerii, în număr mare și cu o energie impresionantă, solicită în mod insistent politici privind clima mai stricte. În multe țări, vocile lor s-au făcut auzite, iar politicienii și factorii de decizie i-au lăudat pe tineri, au considerat că solicitările lor sunt legitime și au promis să promoveze lupta împotriva schimbărilor climatice deși, în general, cetățenii și politicienii sunt încă divizați în legătură cu această chestiune. Impulsul politic nu este întotdeauna suficient: deși populația poate aprecia și înțelege preocupările tinerilor, atunci când îi vine rândul să facă efectiv sacrificii la nivel de viață personală sau în ceea ce privește modul în care sunt gestionate întreprinderile, de exemplu, lucrurile nu se schimbă neapărat. Acest fapt este legat de ceea ce este, poate, cea mai importantă sarcină a activităților pentru tineret: să motiveze tinerii să fie cetățeni activi și să le sprijine încrederea în participare. Tinerii manifestanți au investit multă energie și și-au pus multe speranțe în acțiunilor lor și dacă au senzația că acestea sunt în zadar, ar putea exista consecințe grave asupra încrederii lor în cetățenia activă.

5. *Către o reînnoire metodologică și educațională*

Ținând seama de experiența dobândită cu privire la schimbările climatice și la activismul politic al tinerilor, activitățile pentru tineret ar trebui să răspundă preocupărilor climatice ale tinerilor și, totodată, să țină cont de diferențele dintre opiniile lor. Întrucât activitățile pentru tineret permit comunicarea cu grupuri variate de tineri, acestea i-ar putea încuraja să devină interesați de schimbările climatice și de gândirea ecologică. Lucrătorii de tineret ar trebui să fie capabili să discute despre schimbările climatice și să fie conștienți de efectele schimbărilor climatice asupra vieții umane și a mediului. Este vorba nu numai de sprijinirea tinerilor care sunt deja activi, ci și de promovarea gândirii critice și a creativității, precum și a drepturilor omului, a valorilor democratice și a cetățeniei active. De asemenea, este vorba și de reconceptualizarea și, poate, de redescoperirea unor practici existente în cadrul activităților pentru tineret.

Există deja numeroase metode pentru activitățile pentru tineret vizând educația cu privire la natură și mediu, precum și ONG-uri specializate în aceste domenii. Educația în aer liber și prin aventură este legată de multă vreme de activitățile pentru tineret. Există centre pentru tineri care se concentrează asupra educației ecologice. În situația actuală, în care tinerii menționează din ce în ce mai des acest subiect lucrătorilor de tineret, ar putea fi rezonabil să ne punem în comun cunoștințele existente cu privire la practici și să ne implicăm, cu ajutorul tinerilor, în dezvoltarea de noi activități și de noi metode de lucru.

Un alt aspect care trebuie luat în calcul este modul de organizare a formării și educației lucrătorilor de tineret, pentru a-i ajuta să răspundă așteptărilor tinerilor. Această nouă situație oferă posibilități de reînnoire educațională. Tranziția către o lume mai durabilă poate fi realizată numai dacă nu ne pierdem speranța că vom găsi soluții alternative. Utilizarea activă de către tineri a mijloacelor de comunicare digitale (platformele de comunicare socială, arta, materialele video) oferă oportunitatea unei perspective vizuale alternative, pentru sensibilizarea cu privire la efectele schimbărilor climatice, precum și pentru propunerea unor modalități de contracarare a acestora.

6. *Ce putem învăța datorită noilor forme de cetățenie activă a tinerilor*

Grevele școlare împotriva schimbărilor climatice atestă apariția unor noi moduri de acțiune ale tinerilor. Această mișcare nu este o organizație de tineret, nu este un partid politic de tineret, nu este organizată prin activități pentru tineret, nu este o conspirație a unui grup de mici dimensiuni și nu este nici un eveniment unic pentru tineret. Grevele școlare demonstrează că dacă tinerii sunt suficient de motivați, vor găsi modalități de a se exprima. Ar putea fi util ca cei implicați în activitățile pentru tineret să reflecteze asupra propriilor activități și metode în lumina acțiunii climatice a tinerilor, precum și asupra tipului de măsuri de care avem nevoie pentru a completa modelele de reprezentare existente pentru participarea tinerilor, pentru ca acestea să corespundă formelor emergente de cetățenie activă în rândul tinerilor.

7. Schimbările climatice în activitățile pentru tineret drept o provocare transsectorială

Schimbările climatice reprezintă o chestiune societală amplă, care acoperă atât sectorul public, cât și cel privat, precum și societatea civilă. Politica de tineret transsectorială se află de foarte mult timp pe agenda domeniului tineretului și este subliniată în Strategia UE pentru tineret pe perioada 2019-2027. Cooperarea transsectorială în domeniul schimbărilor climatice trebuie să se desfășoare pe cel puțin trei niveluri: european, național și local. În UE, acțiunile de combatere a schimbărilor climatice în domeniul tineretului au potențialul de a fi legate de acțiuni în orice sector care se ocupă cu schimbările climatice. La nivel guvernamental, orice activitate de politică pentru tineret privind schimbările climatice ar trebui corelată cu respectivele planuri de acțiune generale. Întrucât cooperarea transsectorială pare să aibă cel mai mare succes la nivel local, ar putea fi recomandabil să se dezvolte activități în domeniul schimbărilor climatice care să conecteze tinerii, activitățile pentru tineret, alte sectoare relevante (cum ar fi școlile), organizațiile de mediu, organizațiile de tineret și întreprinderile private interesate. În activitățile pentru tineret de la nivel municipal, serviciile pentru tineret au oportunitatea de a funcționa drept mediatori între tineri, activitățile acestora și factorii de decizie. Adesea, tinerii își exprimă preocupările în afara structurilor stabilite ale democrației reprezentative, prin intermediul platformelor de comunicare socială, al comunităților digitale, al exprimării artistice, al muzicii sau al mișcărilor colective (cum ar fi grevele școlare), care ar putea necesita, de asemenea, o mediere suplimentară.

8. Întrebări pentru dezbateri

Având în vedere cele de mai sus, miniștrii sunt invitați să reflecteze cu privire la una sau mai multe dintre următoarele trei întrebări (maximum trei minute):

- 1) Cum putem consolida capacitatea activităților pentru tineret de a răspunde provocărilor emergente cu care se confruntă tinerii în contextul schimbărilor climatice?**
- 2) Cum pot activitățile pentru tineret să sprijine tinerii în activismul lor climatic și în construirea unui viitor durabil?**
- 3) Schimbările climatice reprezintă o provocare transsectorială. Cum poate sectorul tineretului să acționeze ca partener în cooperarea transsectorială?**